

Студент 4 курсу
фінансового факультету ХНЕУ ім. С. Кузнеця

ФОРМУВАННЯ ДЕПОЗИТНОЇ ПОЛІТИКИ БАНКУ

Анотація. Визначено економічну сутність депозитної політики у широкому та у вузькому значеннях, а також як складової формування ресурсної бази банків у сучасних умовах. Уточнено етапи формування депозитної політики банку.

Аннотация. Определена сущность депозитной политики банка в широком и узком смысле, а также как составной формирования ресурсной базы банков в современных условиях. Уточнены этапы формирования депозитной политики банка.

Annotation. The economic essence of the deposit policy of a bank is defined in the broad and narrow sense, and as a component of formation of the resource base of banks under modern conditions. The stages of the deposit policy formation of a bank are specified.

Ключові слова: банк, депозитна політика, депозитні операції, ресурси банку.

У сьогоднішніх умовах функціонування банківської системи важливою основою діяльності банків України є формування достатнього обсягу ресурсної бази для здійснення комерційної діяльності та отримання прибутку. Основна частина банківських ресурсів є залученою та утворюється у процесі здійснення депозитних операцій банку.

Тому актуальності в сучасних умовах набуває формування банками ефективної депозитної політики, за якої інтереси як банку, так і його клієнтів були б задоволені, а також досягнуто оптимальне поєднання взаємних інтересів.

Дослідженню теоретико-методологічних основ формування депозитної політики банку присвячені численні наукові праці як зарубіжних, так і вітчизняних вчених, а саме: Васюренка О. В., Версаль Н. І., Дмитрієвої О. А., Коробова Ю. І., Курилова Р. Е., Маркової О. М., Мельнікової І. М., Сімонової О. Л., Тавасієва А. М., Тютюнника А. В. та ін. [1 – 10]. Аналіз наукових досліджень цих авторів виявив відсутність єдиного підходу до визначення сутності депозитної політики банку, форм та методів її формування і реалізації в сучасних умовах, що в кінцевому результаті впливає на якість залучених ресурсів банку.

Незважаючи на те, що на даний час існує велика кількість ґрунтовних наукових розробок з проблематики формування депозитної політики банку, слід зауважити, що існує потреба в подальшому дослідженні цього питання. Наявний механізм формування депозитної політики банку є досить загальним і потребує деталізації.

Тому метою статті є дослідження існуючого механізму формування депозитної політики банку і внесення пропозицій щодо його деталізації.

Депозитна політика є складним економічним явищем, її суть необхідно розглядати як у широкому, так і у вузькому значеннях.

Шульков А. С. стверджує, що у широкому – депозитна політика комерційного банку характеризується як стратегія і тактика банку під час здійснення ним діяльності щодо залучення ресурсів із метою повернення, а також при організації та управлінні депозитним процесом [11]. Під депозитною політикою у вузькому значенні розуміється стратегія і тактика банку в частині організації депозитного процесу з метою забезпечення його ліквідності.

При цьому російський вчений-економіст Лаврушин О. І. в широкому значенні депозитну політику банку розглядає як діяльність банку, що пов'язана із залученням коштів вкладників та інших кредиторів, а також визначенням (регулюванням) відповідної комбінації джерел коштів. У вузькому значенні – це дії, що спрямовані на задоволення потреби банку в ліквідності шляхом активного пошуку та залучення коштів, у тому числі і запозичених [12]. Таким чином, можна зробити висновок, що депозитна політика банку є складовою частиною банківської стратегії і тактики щодо залучення ресурсів у ході організації та управління депозитним процесом, а також є діяльністю, завданням якої є залучення коштів із подальшим їх поверненням і має на меті забезпечення ліквідності банку.

Депозитна політика окремого банку об'єднує комплекс заходів із формування депозитного портфеля, а також різноманітні форми та методи реалізації конкурентних позицій на ринку депозитних послуг із метою забезпечення необхідних обсягів депозитних ресурсів [13].

У процесі розробки депозитної політики автори [14] виділяють чотири основні етапи:

- визначення позицій банку на депозитному ринку;
- формування мети і завдань депозитної політики;
- розроблення моделі поведінки банку на депозитному ринку;
- підготовка програми розвитку банку.

Але, на думку автора, з огляду забезпечення кінцевої мети за рахунок досягнення проміжних результатів у реалізації конкретних механізмів досягнення ефективної політики банку у сфері формування ресурсної бази, вони потребують подальшої деталізації. Формування депозитної політики банку здійснюється послідовно, кожен із етапів є логічним продовженням попереднього (рисунок).

Рис. Етапи формування депозитної політики (авторська розробка)

З рисунка можна побачити, що кожен етап формування депозитної політики банку тісно пов'язаний з іншими і, на думку автора, є обов'язковим для формування оптимальної депозитної політики та правильної організації депозитного процесу.

Отже, депозитна політика має на меті залучення коштів для забезпечення банку необхідними ресурсами. Головним її завданням є досягнення максимального прибутку для банку та задоволення потреб клієнтів.

Було запропоновано більш детальний перелік етапів формування депозитної політики, з якого видно, що всі етапи є тісно пов'язаними між собою. За умови правильної розробки депозитної політики та ефективної її реалізації на кожному із описаних на рисунку етапів можливе задоволення потреб клієнтів та, як наслідок, забезпечення прибуткової діяльності банку, що є основною метою депозитної політики у складі загальної банківської політики.

Наук. керівн. Литовченко О. Ю.

Література: 1. Васюренко О. В. Депозиты как основной источник привлечения средств коммерческими банками / О. В. Васюренко // *Фінанси України*. – 2006. – С. 88–92. 2. Версаль Н. І. Особливості формування депозитних ресурсів банками України / Н. І. Версаль // *Фінанси України*. – 2009. – № 12. – С. 95. 3. Дмитрієва О. А. Оптимізація депозитної діяльності комерційного банку / О. А. Дмитрієва // *Фінанси України*. – 2008. – № 5. – С. 15–17. 4. Коробов Ю. І. Банковский портфель-2 / Ю. І. Коробов, Ю. Б. Рубин, В. І. Солдаткин. – М. : "СОМИНТЭК", 1994. – 325 с. 5. Курилов Р. Е. Оптимизация ресурсной политики коммерческих банков в условиях кризиса: диссертация ... кандидата экономических наук: 08.00.10 / Р. Е.

Курилов. – Москва, 2009. – 178 с. 6. Маркова О. М. Коммерческие банки и их операции : учебн. пособ. / О. М. Маркова, Л. С. Сахарова, В. Н. Сидоров. – М. : ЮНИТИ, 1995. – С. 19–20. 7. Мельникова І. М. Маркетингові аспекти формування депозитної бази комерційного банку / І. М. Мельникова // Банківська справа. – 2005. – № 3. – С. 40–41. 8. Сімонова О. Л. Модель управління якістю депозитних послуг комерційного банку / О. Л. Сімонова // Банківська система України: теорія і практика становлення. Збірник наукових праць. Т. 2. – Суми : Ініціатива, 2007 – С. 520–528. 9. Тавасиев А. М. Банковское дело. Управление и технологии : учебник / А. М. Тавасиев. – М. : ЮНИТА-ДАНА, 2005. – 269 с. 10. Тютюнник А. В. Банковское дело / А. В. Тютюнник, А. В. Турбанов. – М. : Финансы и статистика, 2005. – 353 с. 11. Аналіз банківської діяльності : підручник / [А. М. Герасимович, М. Д. Алексеєнко, І. М. Парасій-Вергуненко та ін. ; за ред. А. М. Герасимовича]. – К. : КНЕУ, 2004. – 599 с. 12. Лаврушин О. И. Банковское дело [Текст] : учебник / О. И. Лаврушин. – М. : Финансы и статистика, 2003. – 672 с. 13. Марцин В. С. Формування взаємовідносин банківських структур із підприємствами на ринку фінансових послуг : монографія / В. С. Марцин. – К. : УБС НБУ, 2012. – 698 с. 14. Сало І. В. Фінансовий менеджмент банку : навч. посібн. / І. В. Сало, О. А. Криклій. – Суми : ВТД "Університетська книга", 2007. – 314 с.